

Ε Ν Η Δ Ο Η

Έντυπο πνευματικής εσωτερικής καταγραφής

Περίοδος Α' Έτος 3ο Τεύχος 27ο Αύγουστος - Οκτώβριος 2009

Η δέηση του παπα-Φιλόθεου Ζερβάκου

Μα τὸ πιὸ μεγάλο, τὸ πιὸ ἀληθινὸ δῶρο τῶν φυλακισμένων Ἱερέων πρὸς τοὺς συγκρατούμενούς τους ἦταν ἡ Θεία Λειτουργία πὺ τελοῦσαν.

«... Ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ οἱ δεσμοφύλακες ἄφηναν τοὺς φυλακισμένους νὰ ἐκκλησιάζονται. Κάθε Κυριακὴ καὶ μεγάλη γιορτὴ, στὸ προαύλιο τῶν φυλακῶν ἢ μέσα σὲ ἓνα μεγάλο θάλαμο ἐγίνετο ἡ λειτουργία ἀπὸ τὸν πιὸ ἡλικιωμένο παπά, μὲ συλλειτουργοὺς τοὺς ἄλλους φυλακισμένους ἱερωμένους. Δὲν ὑπῆρχε ἱερό, δὲν ὑπῆρχαν ἄμφια, δὲν ὑπῆρχαν κερὰκια καὶ δισκοπότηρα γιὰ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ὑπῆρχε ὅμως μιὰ βαθειὰ, ἀπαράμιλλη πίστις, πὺ ἔκανε τὸ περίεργο ἐκεῖνο ἐκκλησίασμα πιὸ εὐλαβικὸ, πιὸ συγκινημένο, πιὸ βαθειὰ παραδομένο στὴν παραμυθητικὴ ἐπίδραση τῆς Θρησκείας. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι κάθε λειτουργία ἐτελείωνε μὲ τὸ "Τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια" πὺ τὸ ἔψαλλαν ὅλοι μαζί»...

Στὶς 13/7/1943, στὶς φυλακὲς Καλλιθέας, ἔγινε νυκτερινὴ κατανυκτικὴ Δέηση γιὰ τέσσερους ἡρωικούς Παριανούς ἀγωνιστές, πὺ καταδικάστηκαν ἀπὸ Ἱταλικὸ στρατοδικεῖο σὲ θάνατο καὶ τὴν ἐπομένη ἐπρόκειτο νὰ μεταφερθοῦν, ὡς μελλοθάνατοι, στὶς φυλακὲς Ἀβέρωφ.

«Ὁ βασανισμένος Παριανὸς Ἠγούμενος -πρόκειται γιὰ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιμανδρίτη Φιλόθεον Ζερβάκου- τῆς Ἱεράς Μονῆς Παναγίας τῆς Λογγοβάρδας, πὺ εἶχε καταδικασθεῖ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιο πρῶτ' ἰδίον σὲ ἀρκετὰ χρόνια φυλάκιση, ἐτελετοῦργησε μὲ ξεσχημένο ράσο. Χωρὶς ἄμφια, χωρὶς ἀναλόγια, χωρὶς θυμίαμα ἔγινε ἡ λειτουργία. Ἀλλὰ εἶναι

Ὁ Αρχιμανδρίτης Γερμανὸς Δημάκος (πάτερ Ἀνυπόμονος).

ζήτημα, ἂν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν πρώτων χριστιανικῶν λειτουργιῶν στὶς κατακόμβες τῆς Ρώμης ἢ τῆς Μήλου... ἐκκλησίασμα ἄλλο εὐρέθηκε τόσο κοντὰ πρὸς τὸ ἀληθινὸ πνεῦμα καὶ τὴν ἀνώτερη ἔννοια τῆς Θρησκείας τοῦ Θεανθρώπου.

Χαμηλόφωνα, προσεκτικά, ὁ σεβάσμιος καὶ καλοκάγαθος Ἠγούμενος, ἀπήγγελε τὶς δεήσεις καὶ χαμηλόφωνα ἐπίσης, γιὰ νὰ μὴν ἀκούσουν τυχόν οἱ Ἱταλοὶ δεσμοφύλακες ἀπ' ἔξω, ὁ πανύψηλος νεαρὸς καλόγερος ἀπὸ τὸ ἴδιον Μοναστήρι ἐψελνε. Μπροστά, ὄρθιοι ἀπέναντί των οἱ τέσσερις κατα-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 49)

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Αναμνήσεις ἀπὸ τὸ ἀντάρτικο.
του Αρχιμ. Γερμανοῦ Δημάκου (π. Ἀνυπόμονου)

Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση.
του Μανώλη Γλέζου

Χριστουγεννιάτικη λειτουργία.
του Γ. Χουλιάρα (Περικλῆ)

Ὁ Αρχιεπίσκοπος Σεραφεῖμ καὶ ἡ συμμετοχὴ του στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση.

Μητροπολίτης Μεσσηνίας Πολύκαρπος .
του Δ Χαριτόπουλου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Αναμνήσεις ἀπὸ τὸ ἀντάρτικο.	46
Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση.	48
Χριστουγεννιάτικη λειτουργία.	49
Ὁ Αρχιεπίσκοπος Σεραφεῖμ καὶ ἡ συμμετοχὴ του στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση.	50
Ἱερές Ἀκολουθίες καὶ ἐκδηλώσεις τοῦ ναοῦ. Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφός.	51
Μητροπολίτης Μεσσηνίας Πολύκαρπος .	52

Γνωρίζω τον Άρη

Τα παιδιά της Οργανώσεως μας συνέστησαν στον Άρη¹, εμένα και τον Παπαλεβέντη². Μίλησαν με ενθουσιασμό για τη δουλειά που κάμαμε στο Δαδί, την προσφορά μας στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα κ.λπ.. Μετά από αυτά λένε στον Άρη:

«Τώρα ο πάτερ Γερμανός θέλει να 'ρθει στον μόνιμο ΕΛΑΣ. Ο παπα-Κώστας θα γυρίσει μαζί μας».

«Να γυρίσει και ο άλλος παπούλης μαζί σας, γιατί εκεί θα προσφέρει περισσότερα απ' ότι εδώ», τους λέει ο Άρης.

«Καπετάνιε μου, δεν με σηκώνει άλλο το κλίμα κάτω, γιατί με κυνηγάνε οι Ιταλοί», παρεμβαίνω στη συζήτηση εγώ, για να εξηγήσω την επιθυμία μου να βγω στο βουνό.

«Τότε το πράγμα αλλάζει. Αλλά θ' αντέξεις παπούλη μου; Είναι σκληρή η ζωή στο Αντάρτικο», μου λέει ο Άρης.

«Θα έρθω κοντά σας και όσο αντέξω», του απαντώ.

«Εντάξει, λοιπόν, παπούλη μου», συμφωνεί ο Άρης και δίνουμε τα χέρια.

Μια σημαία και μια σάλπιγγα

Είχαμε βρει τον Άρη μέσα σ' ένα μαγαζάκι της Κουκουβίστας. Κοντά του, εκτός των ανταρτών, ήταν και ο Άγγλος ταξίαρχος Έντυ Μάγιερς, ο οποίος εκείνη την ώρα μιλούσε με το συμμαχικό Στρατηγείο Μέσης Ανατολής, μέσω ενός ασυρμάτου που είχαν τοποθετημένο πάνω σ' ένα τραπέζι του μαγαζιού. Ήταν εκεί και ο δικηγόρος Αλέκος Σεφεριάδης, για τον οποίο ο Άρης αργότερα δεν εξεφράζετο κολακευτικά, γιατί τον θεωρούσε πράκτορα των Άγγλων.

Πρώτη φορά έβλεπα τόσους αντάρτες μαζεμένους και ήσαν ντυμένοι μ' ένα σωρό διαφορετικές ντυμασιές: Άλλος φόραγε φουστάνελλα, άλλος ντουλαμά, άλλος ιταλική στολή, άλλος γερμανική, άλλος αγγλική. Ένα σωστό μωσαϊκό από ντυμασιές και οπλισμό.

Ανάμεσα σε όλους ξεχώριζε ο γερο-Τσεκούρας (Νίκος Καρβέλης από το Καπνοχώρι, 70 ετών). Αυτός φορούσε φουστάνελλα, κάλτσες, καλτσοδέτες με φούντες, τσαρούχια με φούντες και φέσι κόκκινο. Είχε και ωραία γενειάδα. Αυτός ήταν ο σημαιοφόρος της ομάδος του Άρη. Ο Άρης τον έλεγε «Πατέρα» κι εκείνος τον προσφωνούσε «Παιδί μου, Άρη». Αυτός, λοιπόν, ο γερο-Τσεκούρας κράταγε τη σημαία την ελληνική, και στον ιστό της είχε Σταυρό μπρούτζινο που λαμποκοπούσε. Δεν είχε έλθει ακόμη, βλέπετε, η «Ελλάς Ελλήνων Χριστιανών» των τεκτόνων-μασόνων απριλιανών συνταγματάρχων, για να αφαιρέσει από τον ιστό της

1. Άρης Βελουχιώτης (Αθανάσιος Κλάρας)

2. π. Κωνσταντίνος Παπαλεβέντης (Παπαφλέσσας), εφημέριος του Ιερού Ναού Αγίου Βλασσίου στο Δαδί Φθιώτιδος.

Απόσπασμα από το βιβλίο του +Αργιμανδρίτου Γερμανού (π. Ανυπόμονου) «Στο βουνό με τον Σταυρό κοντά στον Άρη».

ελληνικής σημαίας τον Σταυρό!... Η σημαία που κράταγε ο γερο-Τσεκούρας είχε και γράμματα επάνω που έλεγαν: «Ελευθερία ή Θάνατος»!

Δίπλα στον γερο-Τσεκούρα ήταν ο Γιώργης Φουσέκης, αγνό παιδί από το Προσήλιο της Αμφίσσης. Αυτός ήταν ο σαλπικτής μας. Φόραγε ντουλαμά και κάλτσες και τσαρούχια με φούντες και φάριο. Αυτό το δύστυχο παιδί σκοτώθηκε στους Γαργαλιάνους τον Δεκέμβριο του 1944. Εγώ το εκήδευσα. Τι καλό παιδί που ήταν... χωριατόπαιδο, τσοπανόπουλο αγνό.

Αυτή την ελληνική σημαία και αυτή τη σάλπιγγα βρήκα μπροστά μου όταν βγήκα στο βουνό και αυτά ακολούθησα, με τη βεβαιότητα ότι κι εγώ, με τον τρόπο τον δικό μου, συνεχίζω την παράδοση του ελληνικού ράσου σε παρόμοιες περιπτώσεις, όπου η πατρίδα μας βρίσκεται εμπερίστατη και το Γένος μας κινδυνεύει. Δεν βρήκα κόκκινη σημαία με σφυροδρέπανο ούτε κομμουνιστικά κηρύγματα ούτε ξενόφερτα σύμβολα!

Ωστόσο, κι εγώ και όλοι όσοι βγήκαμε στο βουνό, για να προσφέρει ο καθένας μας ότι μπορούσε για τη λευτεριά της πατρίδος μας, θεωρούμεθα από το μετεμφυλιακό κράτος, αλλά και από την αδιάκριτη Ιεραρχία της Εκκλησίας μας κομμουνιστές, βούλγαροι, εχθροί της πατρίδος, πουλημένοι, προδότες, αντίχριστοι!...

Έπρεπε να περάσουν κοντά σαράντα χρόνια για να αναγνωρισθεί επιτέλους η Εθνική Αντίσταση —όπως, τέλος πάντων αναγνωρίστηκε— κι όμως υπάρχουν ακόμη και σήμερα άνθρωποι που διακατέχονται από τις ίδιες ιδεοληψίες και από αυτά τα αισθήματα, παρά τα δεινά που επεσώρευσαν στην πατρίδα μας με κορυφαία την επτάχρονη δικτατορία της 21ης Απριλίου 1967 και την τουρκική κατοχή σχεδόν της μισής Κύπρου από τον Αττίλα τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 1974.

Η στάση τους μας φέρνει πάντα την αγανάκτηση, γιατί μας πνίγει αυτή η αδικία. Ούτε ηθικές ούτε υλικές αμοιβές ζητήσαμε ποτέ. Μόνο να μας αφήσουν ήσυχους και να μη μας βλέπουν ως εχθρούς της πατρίδος μας. Αμοιβή μας— για την οποία ποτέ δεν διαμαρτυρηθήκαμε— είναι το αίμα που προσφέραμε στον βωμό της Ελευθερίας, η ορφάνια και ο κατατρεγμός, οι νεκροί μας και τα τραύματά μας, οι φυλακές και τα ξερονήσια, οι εκτελέσεις και τα βασανιστήρια, η ξυπολησιά και η ψείρα, τα κρυσπαγήματα και οι ρευματισμοί, από τις συνέπειες των οποίων υποφέραμε και υποφέρουμε σε όλη τη ζωή μας.

«Λειτουργία που χρόνια μας έχει λείψει!»

Από την Ανατολή φύγαμε για το χωριό Κολοκυθιά, κατεβήκαμε μία πλαγιά που τη διαδέχθηκε ένας μεγάλος ανήφορος για να φθάσουμε εκεί.

Όταν αρχίσαμε να ανεβαίνουμε, μου λέει ο Άρης:

«Δώσε μου, Παπούλη, το σακκίδιό σου, να το κρεμάσω στη σέλα του αλόγου μου».

«Δεν πειράζει, Αρχηγέ», του απαντώ. «Ας το κουβαλάω φορτωμένος για να συνηθίζω».

«Όχι», μου λέει. «Πρέπει να κάνουμε οικονομία δυνάμεων».

Τελικά του το έδωσα. Ήταν ο μόνος έφιππος μεταξύ αυτών που εκείνη τη μέρα ήμασταν μαζί του. Είχε ένα παληάλογο, που μου θύμιζε τον Ροσινάλντε, το σκελετωμένο άλογο του Δον Κιχώτη. Του το είχε δώσει ένας μπάρμπας του, Γάκης Μηνογιάννης λεγόμενος, που είχε ένα μεγάλο κτήμα με σπίτι πιο έξω από το χωριό Λευκάδα, στις όχθες του ποταμού Ρουσιανίτη. Κι επειδή ο Μηνογιάννης ήταν μπάρμπας του Άρη τον λέγαμε και εμείς «μπάρμπα του ΕΑΜ».

Φθάσαμε στην Κολοκυθιά κι εκεί διανυκτερεύσαμε. Το πρωί, όταν συγκεντρωθήκαμε για να κινησουμε για τον προορισμό μας είδα στην πλατειούλα του χωριού πολλούς Λυχνιώτες, οι οποίοι πολλοί με χάρηκαν, όπως κι εγώ εκείνους. Είχαν έλθει εκεί μεταφέροντες τρόφιμα και άλλα εφόδια με τα ζώα τους.

Φεύγοντας από την Κολοκυθιά, στον δρόμο που πάει για τη Ράχη Καρπενησίου, ανάμεσα στα χωριά Αργύρια και Κυριακοχώρι, βρήκαμε μία πηγή μέσα στα έλατα και καθίσαμε να φάμε ότι πρόχειρο είχε ο καθένας. Έβγαλα και εγώ τις λειτουργιές και το τυρί που μου είχε δώσει ο παπα-Αλέκος και πρόσφερα στον Άρη. Εκείνος, παίρνοντας μια λειτουργιά στα χέρια του τη φίλησε μ' ένα σκαστό φιλί λέγοντας:

«Βλέπετε, συναγωνιστές; Για να 'χουμε τον Παπούλη μαζί μας, τρώμε και λειτουργιά, που χρόνια πολλά μας έχει λείψει!...»

«Πάτερ Ανυπόμονος»

Στην Αγία Τριάδα μείναμε αρκετό διάστημα. Αρχισαν να καταρτίζονται και να συστηματοποιούνται ομάδες,

διμοιρίες κ.λπ.. Εμένα με κατέταξαν στην Ομάδα Διοικήσεως, η οποία τελούσε υπό την άμεση αρχηγία του Άρη.

Εσυντάσσετο ένας κατάλογος ανταρτών, όπου για λόγους ασφαλείας ανεγράφοντο με ψευδώνυμα. Όταν έφθασε η σειρά μου, ο Λευτέρης Χρυσιώτης (Σπύρος Τσιλιγιάννης, από τη Χρυσώ Ευρυτανίας), διμοιρίτης που εκτελούσε χρέη γραμματέα, με ρώτησε:

«Πώς να σε γράψω, Παπούλη; Τι όνομα ή μάλλον τι ψευδώνυμο θα πάρεις;».

Όμως πριν προλάβω να απαντήσω στον Χρυσιώτη, επεμβαίνει ο παριστάμενος Άρης και λέει:

«Πάτερ Ανυπόμονος!». Και αμέσως προσθέτει: «Είναι πολύ φουριόζος ο παπούλης κι αυτό το επίθετο του ταιριάζει».

Έτσι πολιτογραφήθηκα στον ΕΛΑΣ ως ο «Πάτερ Ανυπόμονος».

«Θα προσεύχεσαι για μας...»

Κάποια στιγμή, που βρήκα την κατάλληλη ευκαιρία, ρώτησα τον Άρη ποια θα ήταν τα καθήκοντα και ποια η αποστολή μου.

«Εδώ, παπούλη μου, κόσμο για να πολεμάει έχουμε και κάθε μέρα μας έρχονται κι άλλοι... Εσύ θα είσαι ο παπάς μας και θα προσεύχεσαι για μας! Θα φοράς το ράσο σου το καλυμαύχι σου, τον σταυρό σου. Θα είσαι ο παπάς μας!...»

Τα λόγια αυτά του Άρη, κατ' εμέ, ερμηνεύονται ως εξής: «Να κάνεις τον σταυρό σου και να παρακαλές τον Θεό, σαν παπάς που είσαι, να μας φωτίζει στο καλό και να μας βοηθάει, ως δίκαιος Θεός που είναι, γιατί κι εμείς για την ελευθερία και τα δίκαια του Λαού Του αγωνιζόμαστε».

Και με αυτά τα λίγα που είπαμε —και τα πολύ περισσότερα που εννοήσαμε ο καθένας μας— εγώ προγραμματίσα την παραπέρα δράση μου.

Η μονάδα στην οποία ανήκα δεν είχε μόνιμη διαμονή, δεν είχε έδρα. Διαρκώς μετεκινείτο σε διάφορες περιοχές, όπου οι ανάγκες του αγώνα το καλούσαν και οι συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες το απαιτούσαν. Ο Άρης, πολλές φορές, από εκεί όπου τύχαινε να βρισκόμαστε, μου ανέθετε διάφορες αποστολές, πέραν της προσευχής.

Εκείνο που φρόντιζα πάντα ήταν —αν συνέπιπτε την ημέρα που βρισκόμουν σε κάποιο χωριό να είναι Κυριακή ή γιορτή— να πηγαίνω στην εκκλησία και, πάντοτε με την άδεια του εφημερίου της, να ψάλλω, να κηρύττω ή και να λειτουργώ, εάν ο ιερέυς διέθετε δεύτερη ιερατική στολή. Γιατί εγώ δεν είχα μαζί μου παρά μόνον ένα μικρό Επιτραχήλιον, ένα Ευχολόγιον, έναν μικρό Σταυρό αγιασμού, λίγο θυμίαμα και 5-6 κεριά από αγνό κερύ για να μη λειώνουν. Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας προτιμούσα να πω έναν καφέ στο μαγαζάκι του χωριού, για να μου δοθεί η ευκαιρία να πιάσω κουβέντα με τους χωριανούς και να τους ειπώ τα δέοντα.

Ο Μανώλης Γλέζος μιλά στο Ραδιοφωνικό Σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος για τον ρόλο της Εκκλησίας στην Εθνική Αντίσταση.

Συνέντευξη στον Ραδιοφωνικό Σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος παρεχώρησε ο Αγωνιστής της Εθνικής Αντίστασης Μανώλης Γλέζος, στην εκπομπή «Επί προσωπικού» και στον Δημοσιογράφο Κων/νο Μπλάθρα (16/11/2006), στην διάρκεια της οποίας έκανε εκτενή αναφορά στον ρόλο και στην προσφορά της Εκκλησίας στην Κατοχή και στην Εθνική Αντίσταση. Τόνισε χαρακτηριστικά:

«Την πρώτη μέρα που κατακτήθηκε η Αθήνα _κατάκτηση ενός κράτους θεωρείται η κατάκτηση της πρωτεύουσάς του_ είχε, λοιπόν, σχηματιστεί τότε μία επιτροπή από την στρατηγό Καβράκο, που μαζί με τον Δήμαρχο Αθηναίων και τον δήμαρχο Πειραιώς, στους Αμπελοκήπους πήγαν να υποδεχθούν τα γερμανικά στρατεύματα. Ο Καβράκος κάλεσε τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος, τον Χρύσανθο να παραστεί στην παράδοση. Αρνήθηκε. Την επομένη, ο ίδιος ο Γερμανός στρατιωτικός διοικητής, ο Στούμε επισκέφθηκε τον Αρχιεπίσκοπο στο γραφείο του και του ζήτησε να τελεστεί Δοξολογία στον Μητροπολιτικό Ναό, επί τη έλευση των γερμανικών στρατευμάτων. Και ο Αρχιεπίσκοπος του απάντησε ότι είχε πει και στον Καβράκο, ότι η Εκκλησία προβαίνει σε δοξολογίες επί τη απελευθέρωση ενός έθνους κι όχι για τη σκλαβιά του. Αυτό είναι χαρακτηριστικό. Και μετά του ζήτησαν να ορκίσει και την κυβέρνηση Τσολάκογλου και αρνήθηκε. Έχουμε τρεις πράξεις του Αρχιεπισκόπου Χρύσανθου που θέτει την Εκκλησία αντιμέτωπη στον κατακτητή. Δεν μπορεί κανείς να την μεταφράσει και να την εξηγήσει ως ατομική ενέργεια, έθεσε την Εκκλησία απέναντι στον εισβολέα, απέναντι στον κατακτητή, ως θεσμό την έθεσε απέναντι. Γι' αυτό και τον έδιωξαν οι Ναζί.

...Υπήρξαν πάρα πολλοί Μητροπολίτες, που πήραν ενεργό μέρος στην Αντίσταση. Δεν μιλάμε ως διάθεση αλλά ενεργό μέρος. Μπορώ να πω ως διάθεση ήταν το σύνολο, ως ενεργό αντίδραση πάρα πολλοί ανέβηκαν και στο βουνό και στη μία πλευρά και στην άλλη και στον ΕΛΑΣ και στον ΕΔΕΣ πήγαν Μητροπολίτες, στάθηκαν επικεφαλής του λαού στον αγώνα του. Δηλαδή και με το Σταυρό και με το όπλο στο χέρι πολέμησαν τον κατακτητή. Μπορούμε να πούμε ότι έχουμε τη μεγάλη προσπάθεια με τα λαϊκά συσσίτια, την οργάνωναν μαζί με τις αντιστασιακές οργανώσεις. Εγώ θυμάμαι τώρα, ως γραμματέας της ΕΠΟΝ στη συνοικία μου, στο Βοτανικό, μαζί με όλους τους παπάδες της Αγίας Μαρκέλλας οργάνωναμε από κοινού το πώς θα κάνουμε τα συσσίτια τα λαϊκά. Πώς θα βρούμε τα λεφτά, τι θα κάνουμε, πώς θα βρούμε τα τρόφιμα. Δηλαδή υπήρχε κοινή συνεργασία των αντιστασιακών οργανώσεων με τον κλήρο.

Ο κλήρος στην καθολικότητά του συμμετείχε ενεργά στην Αντίσταση, σε όλα τα μέρη που υπήρχαν αγώνες

άμεσοι, με το Αντάρτικο κ.λπ. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν ο Καπετάν Ανυπόμονος και μια σειρά άλλη κληρικών οι οποίοι αγωνίστηκαν, όπως έχουμε και εκτελέσεις κληρικών. Ο πρωθιερέας της Μητροπόλεως Κοζάνης εκτελέστηκε για τη συμμετοχή του στην Εθνική Αντίσταση. Ακόμα και εκτελέσεις έχουμε από Γερμανούς κληρικών γι' αυτή τους τη στάση. Συμμετείχε ο κλήρος ολόψυχα. Και μετά είχαμε και πιο διαμορφωμένη πια την Αντίσταση των κληρικών, συνήλθε συνέδριο στην ελεύθερη Ελλάδα από κληρικούς απ' όλη την Ελλάδα που δημιούργησαν ένα κίνημα αντιστασιακό που συμμετείχε ενεργά και που καθόρισε και τις σχέσεις του κλήρου με την ελεύθερη Ελλάδα, δηλαδή με τις αντιστασιακές οργανώσεις και ποιός είναι ο ρόλος τους. Οι κληρικοί πλαισίωσαν τη μεγαλύτερη αντιστασιακή οργάνωση που υπήρχε, την Εθνική Αλληλεγγύη και αγωνίστηκαν στο πλευρό της»

Κ. Μ.: Σ' έναν άνθρωπο σήμερα ίσως αυτή η συνεργασία να φαντάζει παράξενη. Για έναν άνθρωπο από την Αριστερά πώς είναι αυτή η συνεργασία με τον κλήρο;

Μ. Γ.: «Για μας δεν ήταν παράξενο πράγμα, εμείς το θεωρούσαμε φυσιολογικό. Να αναφέρω ένα παράδειγμα. Είχε γίνει ένα Συνέδριο στο Παρίσι των Αντιστασιακών και μιλώντας εκεί και λέγοντας και για τη δική μας συμμετοχή και λέγοντας και για τον κλήρο, εξήγησε μια ειδική συνεργασία ο επικεφαλής των αντιστασιακών Γάλλων καθολικών. Αυτή τη στιγμή μου διαφεύγει το όνομα. Ζήτησε μια συνεργασία μαζί μου. Και μου έλεγε, πώς εξηγείται αυτή η στάση του κλήρου του ελληνικού. Εγώ ευθαρσώς του είπα ότι εμάς ο κλήρος δεν είναι όπως σε σας. Σε σας ο κλήρος είναι φυτευτός, κατά την άποψή μου. Σε μας ο κλήρος προέρχεται μέσα από το λαό. Λοιπόν, όταν τα ίδια τα τέκνα του λαού γίνονται κληρικοί δεν παύουν να 'ναι λαός. Δεν είναι όπως εσάς στην Καθολική Εκκλησία. Δεν με πίστευε. Πέρασε κάμποσο χρονικό διάστημα και ξαφνικά, ήμουν τότε οργανωτικός γραμματέας της ΕΔΑ, στο γραφείο μου μού λένε σε ζητάει κάποιος κληρικός, είναι μάλλον ξένος. Βγήκα έξω και τον συνάντησα, ήταν αυτός ο ίδιος. Και μου λέει, θέλω να μου δείξεις αυτά που έλεγες. Τον πήρα και πήγαμε στο Γ' Νεκροταφείο και του έδειξα, υπήρχαν ακόμα, οι τάφοι των νεκρών από την πείνα. Οι ομαδικοί τάφοι που υπήρχαν, όπως μπαίνεις στο Νεκροταφείο από την είσοδο που χρησιμοποιείται σήμερα στην αριστερή πλευρά, και του έλεγα ότι η Αντίσταση παρ' όλα αυτά, στην Ελλάδα δεν έχει αναγνωριστεί και πραγματικά δεν υπήρχανε καθόλου στοιχεία που να δείχνουνε ότι αυτοί είναι νεκροί από την πείνα. Μου λέει, πώς θα βεβαιωθώ ότι είναι αυτό που λες αλήθεια. Λέω πάμε στο γραφείο μέσα και ρώτησε να δεις, και ρώτησε, οι τάφοι αυτοί ήταν των νεκρών από την πείνα, που δεν ανήκανε σε καμιά ιδεολογία. Μετά μου λέει, θέλω να πάμε να μου δείξεις τον παπά της ενορίας σου. Τον πήγα στα Σεπόλια, στον άγιο Αιμιλιανό, λέει, δεν θα επέμβεις την ώρα που θα

(Συνέχεια από τη σελίδα 45)

δικασμένοι σὲ θάνατο καὶ γύρω των ὅσοι ἄλλοι φυλακισμένοι χωροῦσαν μέσα στὸ θάλαμο, βαθεῖα συγκινημένοι, ἀνέπεμπαν μὲ ὅλη των τὴν ψυχὴ τὴν προσευχῆ των πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν Θεοτόκον, νὰ κάνουν τὸ θαῦμα των καὶ νὰ σώσουν τοὺς ἀγαπημένους συναδέλφους. Κι ὅταν ἐτελείωσε ἡ μυσταγωγία, οἱ τέσσερις μελλοθάνατοι, αὐθόρμητα καὶ σὰν νὰ εἶχαν συμφωνήσει ἀπὸ πρὶν, ἔψαλαν τὸ "Τῆ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῶ τὰ νικητήρια", σὰν μιὰ τελευταία ἐκδήλωση τῆς ἀφοσιώσεώς των στὴν πατρίδα καὶ τῆς πεποιθήσεώς των ὅτι ἐπλησίαζε ἡ νίκη, γιὰ τὴν ὁποία ἐκείνη τὴ στιγμή οἱ ἴδιοι προσέφεραν τὴν ζωὴν των...

Κι ἡ Παναγία ἔκανε τὸ θαῦμα της: Λίγες μέρες ἀργότερα ἔπεφτε ὁ Μουσολίνι καὶ μέσα στὴν γενικὴ Ἰταλικὴ σύγχυση ποὺ ἐπηκολούθησε, ἡ θανατικὴ καταδίκη τῶν τεσσάρων Παριανῶν δὲν ἐξετελέσθη. †

μιλάμε εμεῖς, εἶχε πάρει μαζί κι ἓναν διερμηνέα, δὲν θα ἐπέμβεις τὴν ὥρα που θα μιλάω με τον παπὰ, του λέω δὲν θα ἐπέμβω. Χτυπάω το κουδούνι, κατεβαίνει ο παπὰς, μόλις με βλέπει, Μανώλη μου, μ' ἀγκαλιάζει, με φιλάει. Εκείνος ἔμεινε ἐκπληκτος. Μετά ανεβήκαμε στο σπίτι του παπὰ. Καθίσαμε. Εγὼ δε μίλαγα γιατί μου εἶπε να μὴ μιλάω, του ἐπίασε τὴν κουβέντα, του λέει, τον ξέρεις αὐτόν, λέει, πῶς δὲν τον ξέρω, τον Μανώλη δὲν ξέρω; Ξέρεις, λέει, ὅτι εἶναι κομμουνιστής; Λέει, το ξέρω. Καὶ γιατί τον αγαπάς; Εγὼ, λέει, ἔχω βαφτίσει τα παιδιά του τον ξέρω χρόνια ἐδῶ χάμω στη συνοικία του Λόφου του Σκουζέ, στον Ἅγιο Αἰμιλιανό.

Δηλαδή, θέλω να πω, εἶναι ἀλλιῶς ο κλήρος στην Ελλάδα καὶ ἀλλιῶς ο κλήρος σε ἄλλες χώρες, δὲν ξέρω, ἢ τουλάχιστον στη Γαλλία, ἐτσι που τον γνώρισα ἢ ο καθολικὸς κλήρος καὶ στη Ρώμη κ.λπ. Ἦτανε δεμένος με το λαὸ καὶ εἶναι ἀκόμα πιστεύω δεμένος με το λαὸ. Τώρα αν γίνονται ὀρισμένες φορές παρεκβάσεις, εἴν γίνεται κάτι που κι ἐγὼ ο ἴδιος μπορεῖ να μὴ συμφωνῶ γι' αὐτὸ που γίνεται, εἶναι ἄλλο θέμα.

Λέω, ἦτανε κάτι φυσιολογικὸ για μας να συμμετέχει ο κλήρος στον ἀγῶνα της Αντίστασης. Καὶ να ἀναφέρω κι ἓνα ἄλλο γεγονός, δὲν ἔχει σχέση μπορεῖ να πει κανεῖς, ἀλλὰ για μένα ἔχει σχέση. Ὅταν εἶχα καταδικαστεῖ σε θάνατο, στη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου, ἐγίνε μια κινητοποίηση διεθνῆς, εἶναι γνωστὸ, στην Ελλάδα καὶ σ' ὅλον τον κόσμον, ἀλλὰ δὲν εἶναι γνωστὸ ὅτι ὅλο μου το χωριό, ὅλο το χωριό, χωρὶς καμιά ἐξάιρεση, ἔχει υπογράψει για να μὴ γίνεῖ ἡ ἐκτέλεσή μου καὶ μπροστά μου. Αὐτὸ δὲν το πιστεύει κανεῖς ἀλλὰ εἶναι γεγονός».

Ἐκ του Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος.

Χριστουγεννιάτικη Λειτουργία.

*Ἀπὸ το βιβλίο του Γιώργου Χουλιάρα (Περικλῆ)
"Ὁ δρόμος εἶναι ἄσωτος..."*

...Στο μεταξύ ο Παπακουμπούρας, που πληροφορήθηκε ὅτι στο χωριό δὲν ὑπάρχει παπὰς, ἄρχισε με το κοινοτικὸ συμβούλιο τις προετοιμασίες για τὴν αὐριανὴ Χριστουγεννιάτικη λειτουργία, θα λειτουργοῦσε ο ἴδιος. Ο Παπακουμπούρας ἦταν ο πρῶτος ιερωμένος που ἀκολούθησε τον ἀγῶνα ἀπὸ τις πρῶτες μέρες. Ἦταν παπὰς στο χωριό της Δυτικῆς Φθιώτιδος τὴν Κολοκυθιά, καὶ λεγόταν Κώστας Τζεβελέκας. Ἦταν ἓνας ἀντρας γύρω στα 35 με 40, αρκετὰ ψηλὸς καὶ ολόσιος σαν κολόνα. Τα μαῦρα ράσα που φοροῦσε καὶ τα μαῦρα μακριὰ μαλλιά καὶ γένια που εἶχε τον ἔκαναν πολὺ περισσότερο μελαχρινὸ ἀπ' ὅτι ἦταν. Σαν ἄνθρωπος ἦταν καλόκαρδος καὶ σαν παπὰς μεγαλόψυχος. Ἦταν τολμηρὸς καὶ ψύχραιμος στις δύσκολες στιγμές κι ἀντεχε στην πείνα, στο κρῦο καὶ σ' ὅλες τις κακουχίες. Πάει κι αὐτός, χάθηκε, αἰωνία ἡ μνήμη του. Τον δολοφόνησαν οὐ Ζερβικοὶ στις ἀρχές του Οκτώβρη του 1943 στον Βάλτο, ἐκεῖ που εἶχε πάει κρατώντας τὴ λευκὴ σημαία για να οργανώσει στα χωριά τὴν Ἐθνικὴ Ἀλληλεγγύη (οργάνωση που εἶχε στόχο τὴν παροχὴ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας καὶ υποστήριξης πρὸς ὅλους τοὺς καταδικωμένους ἢ φυλακισμένους καὶ στους συγγενεῖς τους, ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν πεποιθήσεων). Τον ἔσφαξε μέσα σ' ἓνα κρατητήριον στο χωριὸ Χαλκίοπουλο ο οπλαρχηγὸς του Ζέρβα υπολοχαγὸς Χατζάρας.

Ἀποβραδὶς λοιπὸν τὴν παραμονὴ των Χριστουγέννων ο Παπακουμπούρας χτύπησε τὴν καμπάνα κι ἔψαλε τον ἐσπερινό, κι ἐνῶ ἦταν ὅλα ἔτοιμα για τὴν αὐριανὴ λειτουργία, ἔλλειπε ο ἀριστερὸς ψάλτης. Ἀποφασίστηκε, ὅπως θέλοντας ο βλάχος να φκιάσει ο ζωγράφος τον Χριστὸ με κόκκινα τσαρούχια, να κάνω ἐγὼ τον ψάλτη. Ἀπ' τα ἐκκλησιαστικά δὲν ἤξερα καὶ πολλὰ πράματα, θυμὸμουν ἀπ' ὅταν ἤμασταν παιδιά που τις Κυριακὲς στην Εὐαγγελίστρια της Λαμίας ντυνόμασταν τις ἄσπρες ποδιές καὶ κρατοῦσαμε το σταυρὸ καὶ τα ξεφτέρια τὴν ὥρα που 'βγαῖναν τ' ἅγια καὶ στεκόμασταν κόκκαλο γιατί φοβόμασταν τον Παπαλαναρά που ἦταν ἀπότομος, μὴ μας μαλώσει. Ἦξερα να λέω ἀπ' ἔξω το Πάτερ Ἡμῶν καὶ το Πιστεύω καὶ να κρατᾶω το ἴσο στο Ἀμήν καὶ το Κυρ' Ελέησον.

Πρῶι-πρῶι, νύχτα ἀκόμα τὴ μέρα τα Χριστούγεννα, χτυπήσαμε τὴν καμπάνα καὶ σε λίγη ὥρα θες για τὴ γιορτῆ, θες γιατί οἱ ἄνθρωποι εἶχαν πολὺ καιρὸ να ἐκκλησιαστούν, γέμισε ἡ ἐκκλησία χωριανούς καὶ ἀντάρτες, δὲν τους χωροῦσε ὅλους καὶ ἐμειναν κι ἀπέξω. Ο Παπακουμπούρας εἶπε το Εὐλόγησον Δέσποτα καὶ ἡ λειτουργία ἄρχισε. Ἐλεγε αὐτός, συνέχιζε ο δεξιὸς ψάλτης, κι ὅταν ἐρχόταν ἡ δική μου σειρά, φώναζε ὅποιος προλάβαινε πρῶτος, πότε ο ψάλτης ἀπέναντί μου καὶ πότε ο Παπακουμπούρας ἀπ' τὴν Ωραία Πύλη,

(Συνέχεια στη σελίδα 51)

Ο Αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ μιλάει για την συμμετοχή του στην Εθνική Αντίσταση. Συνέντευξη στην Εφημερίδα ΕΘΝΟΣ, 30 Σεπτεμβρίου 1991

- Πως βγήκατε στο βουνό Μακαριώτατε ;

- Το 1942, με χειροτόνησε ο Δαμασκηνός..., μου έδωσε το οφίκιο του Αρχιμανδρίτου και με τοποθέτησε και πάλι ως Εφημέριο, ως Εφημερεύοντα Ιεροκήρυκα ακριβέστερα, στον Άγιο Λουκά Πατησίων. Εκεί, κατά το διάστημα που ήμουν διάκονος ακόμη, είχα αναπτύξει μια δράση, ας την πω εθνική.

Αναλογιζόμενος την πείνα και τη δυστυχία που είχε τότε η πατρίδα μας, ίδρυσα εκεί κάτι συσσίτια, στο προαύλιο του Ναού, σ' έναν κήπο. Όταν εμείς δεν είχαμε να φάμε, εγώ τάζα 600 παιδιά.

Στα κηρύγματά μου (...) ήμουν λιγάκι λαύρος κατά των κατακτητών και πολλές φορές κατά των εκτρεπομένων Ελλήνων ή Ελληνίδων, συμπραττόντων με τους κατακτητές. Κινδύνευσε τότε και η ζωή μου ακόμη. Είχε έλθει στα αυτιά μου ότι « αυτός θα το φάει το κεφάλι του!»

Όπως φαίνεται με παρακολουθούσε κι η οργάνωση του ΕΔΕΣ και μια μέρα με πλησίασαν και με βολιδοσκόπησαν, αν θέλω να βγω στο βουνό, στις αντάρτικες ομάδες του ΕΔΕΣ του Ζέρβα. Με προθυμία δέχθηκα και μυήθηκα μάλιστα από τον βιομήχανο που είχε εργοστάσια, Ευθύμιο Μπάρδη και τον δικηγόρο Ματσούκα στο κατάντημα του Μπάρδη .

- Θυμάστε την αναχώρησή σας;

- Πήγα στο βουνό, σαράντα τρία η υπόθεση αυτή (...), δια μέσου Πατρών πέρασα στο Κρυονέρι με μια πνίχτρα , δεν θυμούμαι και τ' όνομά της, ένα караβάκι τέλος πάντων, του οποίου η ασφάλεια δεν ήταν και τόσο μεγάλη. Από εκεί με το τρενάκι έφθασα στο Αγρίνιο, βέβαια συστημένος πού θα πήγαινα, πού θα κατέλυα. Κατόπιν οδηγήθηκα έξω από το Αγρίνιο με τα πόδια, για να εξηγουμέθα, όδεα προς Ήπειρο παρακαλώ. Με τα πόδια. Στο δρόμο συνάντησα κι άλλους που πήγαιναν για αντάρτικο. Αξιωματικοί και λοιποί. Δεν θυμάμαι αν ήταν κι ο Λιλαίος τότε, ο νομικός σύμβουλος της Εκκλησίας σήμερα. Δεν θυμάμαι αν ήταν στην πορεία εκείνη κι αυτός . Πέρασαμε τα χωριά του Αγρινίου και φθάσαμε στα Τζουμέρκα εν τέλει, στο στρατηγείο του Ζέρβα. Ο ίδιος μάλιστα ήταν σε περιοδεία εκείνες τις μέρες.

- Κληρικοί, Μακαριώτατε , είχαν πάει με το ΕΑΜ;

- Από την άλλη πλευρά ήταν δύο Μητροπολίτες. Ο Ηλείας Αντώνιος και Κοζάνης Ιωακείμ. Αυτοί ήσαν με το ΕΑΜ. Ο Άρης Βελουχιώτης είχε και άλλους κληρικούς. Τον Ηγούμενο...

- Της Μονής Αγάθωνος, τον Γερμανό;

- Ναι! Αυτός ο Γερμανός ήταν γνωστός ως καπετάν Ανυπόμονος. Επίσημα όμως εγώ ήμουν εκείνος πού αντιπροσώπευα την Εκκλησία της Ελλάδος στην Εθνική Α-

ντίσταση. Αντιλαμβάνεσαι, μάχες από εδώ, μάχες από εκεί. Εναντίον των Γερμανών, εναντίον των Ιταλών και δυστυχώς, αυτό ήταν το άσχημο, και εναντίον των κομμουνιστών. Ενώ εμείς πολεμούσαμε τούς Γερμανούς,... μια ωραία πρωία μας επιτέθησαν κι οι κομμουνιστές στα υψώματα της Καλεντίνης και είμεθα μεταξύ δύο πυρών. Ο πόλεμος εμαίνεται... Ο στρατηγός Ζέρβας ενόμισε ότι ήμουν ό κατάλληλος για να μεταφέρω κάτι έγγραφα. Και τα μεν έγγραφα έφθασαν στην Αθήνα, όπου τα έστειλα, εγώ όμως έμεινα αμανάτι στην Άρτα, διότι προδόθηκα . Στην Καλεντίνη , θυμάμαι, ξημερωθήκαμε. Μ' ένα σύνδεσμο που μου έδωσε ο Ζέρβας (...). Τότε δόθηκε σήμα ότι ανέβαιναν Γερμανοί.

- Κάποτε, φθάσατε στην Άρτα...

- Οι άνθρωποι τρυπώσανε στους λόφους. Εγώ, λοιπόν, πήρα τον δρόμο για τον προορισμό μου. Ολομόναχος. Τόσο μυαλό είχα φαίνεται! Είχα κουράγιο όμως. Έφθασα στην Άρτα, αφού διανυκτέρευσα σ' ένα χωριό άλλο, όπου είχε ο ΕΔΕΣ "σύνδεσμο". Καλή του ώρα, ήταν διερμηνεύς στην Κομαντατούρ , πρέπει να ζει, τον λέγανε Λάμπρο Λάμπρου. Ήταν τότε υπάλληλος της Αγροτικής Τράπεζας στην Άρτα. Έμεινα το βράδυ στο σπίτι ενός δικηγόρου Παπαβησσαρίωνος , για να οδηγηθώ το πρωί στην Άρτα.

Ήμουν χωρίς ταυτότητα. Δεν είχα ταυτότητα θεωρημένη. Ο "σύνδεσμος" με βοήθησε και πέρασα από το φυλάκιο των Γερμανών στη γέφυρα. Κατευθύνθηκα αμέσως στη Μητρόπολη, στο Δεσπότη, στον αείμνηστο Άρτας και προκάτοχο μου στη Μητρόπολη αυτή Σπυρίδωνα, ο οποίος μάλιστα είχε εκφράσει στον Αρχιεπίσκοπο την επιθυμία να τον διαδεχθώ όταν πεθάνει. Αμέσως ενήργησε ή Μητρόπολις να βγει η άδεια μεταβάσεως μου στην Αθήνα. Αλλά φαίνεται ότι προδόθηκα. Τον πρώτο πού είδα μέσα στην πόλη από χιλιάδες κατοίκους ήταν ένας χασάπης, γνωστός στην Άρτα. Χαιρετηθήκαμε. "Καλημέρα! Καλημέρα!" Αχ, λέω μέσα μου, κήκα. Κακός οιωνός. Φαίνεται ότι με πρόδωσαν στους Γερμανούς κι οι Γερμανοί, ενώ τούς πήγα όλα τα χαρτιά, δεν μου έδιναν άδεια. Μου απαγόρευσαν την έξοδο...

- Τελικά, τα καταφέρατε...

- Εν πάση περιπτώσει κι η οργάνωση ενήργησε και μου έστειλε χαρτιά από την Αθήνα ότι "μεταβαίνω εις Άρταν μετ' επιστροφής". Έτσι, ένα πρωί τα βάζω στην τσέπη... κι ανεβαίνω σ' ένα φορτηγό αυτοκίνητο, ένα γκαζοζέν, που μετέφερε πορτοκάλια. Μπήκα μέσα και είπα "Ο θεός βοηθός!" Το έσκασα από εκεί κι ήρθα στην Αθήνα. Μόλις έφθασα εδώ, οι Γερμανοί άρχισαν να ενοχλούν τον Δεσπότη στην Άρτα, άλλοι πήγαιναν στον Αρχιερατικό Επίτροπο και με ζήτηγαν. Έρχεται κάτω ο Δεσπότης και μου λέγει: "Φυλάξου! Θα σε πιάσουν οι Γερμανοί και θα σε σκοτώσουν". Τότε έβαλα κάτι τζάμια γυαλιά και πήγαινα στην Σύνοδο. Τα βράδια όμως άλλαζα σπίτια, άλλοτε κοιμόμουν εδώ κι άλλοτε εκεί, ώσπου ξεκουμπίστηκαν...".

ΙΕΡΕΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Κάθε Τρίτη μετά την ακολουθία του Μεγάλου Αποδείννου τελείται Ιερά Παράκληση στον Άγιο Παντελεήμονα.

Το μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως τελείται από τους ιερείς όλες τις ημέρες και ώρες λειτουργίας του Ιερού Ναού κατόπιν συνεννόησης (τηλ. 2104615704)

Κάθε Σάββατο τελείται Θεία Λειτουργία.

Στις 05, 12, 19, 26 Οκτωβρίου ημέρα Δευτέρα και ώρα 19:00 θα γίνουν οι νεανικές συναντήσεις, όπου θα συζητούνται θέματα και σύγχρονοι προβληματισμοί της εν Χριστώ ζωής, μέσα από την σοφία των πατέρων της Εκκλησίας, με τον π. Γεώργιο Θεοδωρόπουλο.

Την Κυριακή 11/10/2009 θα γίνει ο Αγιασμός για την έναρξη της νέας κατηχητικής περιόδου.

Καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου θα λειτουργήσουν στην ενορία μας κατηχητικά σχολεία καθώς και Νεανικές Ενοριακές Συντροφίες, με ημέρες συναντήσεων το Σάββατο και την Κυριακή.

(Συνέχεια από τη σελίδα 49)

«άνοιξε στην τάδε σελίδα». Και μερικές φορές όταν αργούσα να το βρω, τα 'λεγε και τα δικά μου ο από απέναντι δεξιός συνάδελφος. Στη διάρκεια της λειτουργίας ο Άρης (Βελουχιώτης), που βρισκόταν στην εκκλησία, ήρθε και στάθηκε δίπλα μου και κρατούσε το ίσο, ενώ μερικά τροπάρια τα ψέλναμε μαζί σε στυλ τραγουδιού, πρίμο σερόντο. Έτσι τελειώσαμε. Όλα πήγαν καλά και μείναμε όλοι ευχαριστημένοι. †

Πρόγραμμα Ιερών Ακολουθιών

Τρίτη 20 Οκτωβρίου

Αρτεμίου Μεγαλομάρτυρος, Γερασίμου του εν Κεφαλληνία (†1581), Ματρώνης Χιοπολίτιδος

Παρασκευή 23 Οκτωβρίου

Αποστόλου Ιακώβου του Αδελφοθέου, πρώτου επισκόπου Ιεροσολύμων (†63). Νεομάρτυρος Ιωάννου του Ηπειρώτου. Οσίων Ιγνατίου Α', πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μακαρίου του Ρωμαίου, Νικηφόρου. Πετρωνίου και Ιακώβου του Ρώσου.

Δευτέρα 26 Οκτωβρίου

Δημητρίου μεγαλομάρτυρος του μυροβλήτου, Αρτεμίδωρου και Βασιλείου μαρτύρων, Ιωάσαφ του νέου Οσιομάρτυρος

Τετάρτη 28 Οκτωβρίου

Της φωτοφόρου Σκέπης της υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και αιειπαρθένου Μαρίας. Ιερομαρτύρων Κυριακού επισκόπου Ιεροσολύμων και Αθανασίου του εκ Σπάρτης (Ατταλείας †1653). Μαρτύρων Τερεντίου και Νεονίλλης, Αφρικανού, Μαζίμου, Τερεντίου, Πομπήιου, Φωκά. Των αγίων Τεσσάρων Νεομαρτύρων των εν Ρεθύμνη: Αγγελή, Γεωργίου, Μανουήλ και Νικολάου (†1824). Οσίων Αθανασίου του νέου, πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Στεφάνου επισκόπου του Σαβαίτου. Φιρμιλιανού επισκόπου Καισαρείας. Μελχίωνος πρεσβυτέρου. Αρσενίου αρχιεπισκόπου Σερβίας και Φεβρωνίας.

Ο Άγιος ιερομάρτυς Ιάκωβος είναι μία από τις σημαντικές προσωπικότητες της πρώτης Εκκλησίας.

Ο Άγιος Ιάκωβος ο Αδελφόθεος δεν ήταν μόνο κατά σάρκα συγγενής του Χριστού, αλλά και απερρόφησε βαθύτατα το πνεύμα του. Ήταν τόσο δίκαιος, ώστε του απένειμαν την προσωνομίαν του δικαίου ως το χαρακτηριστικό της ζωής του.

Κατά την παράδοση δε της Εκκλησίας είναι αυτός ο οποίος έκανε την πρώτη λειτουργία, το πρώτο κείμενο, από το οποίο εν συνέχεια προέκυψαν και οι υπόλοιπες θείες λειτουργίες. Είναι αυτός ο οποίος χάραξε μια γραμμή στην Εκκλησία και μάλιστα εις την Αποστολικήν Εκκλησίαν των Ιεροσολύμων. Αυτή ή παράδοση μετεπήδησε και στις υπόλοιπες Εκκλησίες.

Αρχιμ. Αιμιλιανός Σιμωνοπετρίτης

ΕΝΔΟΝ

Μηνιαία ενημερωτική έκδοση του Ιερού
Ναού Αγίου Παντελεήμονος
Δραπετσώνας

Διευθυντής εκδόσεως
π. Γεώργιος Θεοφωρόπουλος
Αρχισυντάκτης
Στέφανος Φ. Σωτηρόπουλος

Στοιχεία επικοινωνίας για παρατηρήσεις,
σχόλια, προτάσεις, συνεργασίες

Ι.Ν. Αγίου Παντελεήμονος
Αγίου Παντελεήμονος 12
Τ.Κ. 186 48 Δραπετσώνα

Τηλέφωνο: 210-4615704

Τηλεομοιότυπο: 210-4615759

Ηλ. διεύθυνση: periodikoendon@yahoo.gr

Διαδικτυακό ιστολόγιο :

<http://www.periodikoendon.blogspot.com>

Διανέμεται από τον
Ιερό Ναό Αγίου Παντελεήμονος
Δραπετσώνας την τελευταία
Κυριακή του κάθε μήνα.

Εισφορές προαιρετικές.

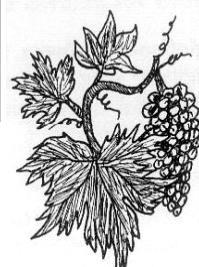
Στείλτε μας την ηλεκτρονική σας
διεύθυνση, για να έχετε κάθε μήνα
το περιοδικό **ΕΝΔΟΝ** σε .pdf
αρχείο, στον υπολογιστή σας.

Μητροπολίτης Πολύκαρπος.

Του Δ. Χαριτόπουλου από το βιβλίο
«Άρης ο αρχηγός των ατάκτων»

Στην Πελοπόννησο το πρώτο χτύπημα στους κατακτητές δόθηκε –που αλλού– στη Μάνη. Στις 24 Μαρτίου του 1942 κάποιοι Μανιάτες σκότωσαν στη Σαϊδώνα της μεσσηνιακής Μάνης τον Έλληνα προδότη Στρομπούλη, που κατέδιδε τους καταζητούμενους Άγγλους. Σε δύο ημέρες ένα ιταλικό απόσπασμα από την Καλαμάτα επέδραμε στο χωριό για να τιμωρήσει τους εκδικητές. Η πατριά των Ξυδέηδων, 18 πρώτα ξαδέρφια, με αρχηγό τον έφεδρο ανθυπολοχαγό Ηλία Νοέα, χτυπάνε το απόσπασμα, σκοτώνουν έναν Ιταλό και τρέπουν σε φυγή τους υπόλοιπους. Σε μια δεύτερη σύγκρουση οι Ιταλοί πάλι το βάζουν στα πόδια εγκαταλείποντας οπλοπολυβόλα και ατομικό οπλισμό στην ομάδα, η οποία βγαίνει πλέον στο κλαρί.

Η ιταλική διοίκηση της Καλαμάτας απειλεί να κάψει το χωριό. Παρεμβαίνουν κατευναστικά οι «τοπικές αρχές», οι Ιταλοί καταλαβαίνουν ότι δεν προσφέρεται να ανοίξουν μέτωπο –εδώ βρίσκονται οι γεννήτορες των δικών τους Σικελών– και επέρχεται συμβιβασμός. Αν παραδοθούν οι επαναστάτες, ο Ιταλός διοικητής υποσχεται να τους δώσει αμνηστία και όλα θα επανέλθουν

στον παλιό τους ρυθμό. Οι αντάρτες παραδίδονται για να σωθεί το χωριό, μα οι Ιταλοί αθετούν τη συμφωνία. Εκτελούν τον Ηλία Νοέα και φυλακίζουν τους υπόλοιπους.

Ο Νοέας είναι ο πρώτος νεκρός αντάρτης του Μοριά.

Οι κατακτητές, για να προλάβουν ανάλογα επεισόδια, υποχρεώνουν τους εξέχοντες πολίτες της περιοχής να συγκεντρωθούν στον κινηματογράφο «Τριανόν» της Καλαμάτας. Στη βαριά ατμόσφαιρα που επικρατεί, ο διοικητής των ιταλικών δυνάμεων μιλάει σκληρά στους 600 περίπου συγκεντρωμένους και προσπαθεί να τους τρομοκρατήσει. Είναι υπερόπτης, υβριστικός και εκτοξεύει σωρεία απειλών σε οποιαδήποτε νέα απειθεία στις δυνάμεις κατοχής. Οι παριστάμενοι έχουν μουνδιάσει.

Τότε σηκώνεται όρθιος και ζητάει τον λόγο ο μητροπολίτης Πολύκαρπος. Ένας μικροσκοπικός, αποστεωμένος ιερωμένος 80 χρονών. Απαιτεί από τον διερμηνέα να μεταφράζει ακριβώς τα λόγια του και απευθύνεται προς τον Ιταλό διοικητή:

- Και ποιοι είσαστε εσείς που μας βρίζετε και μας απειλείτε; Το αίμα σας αγνίζει ακόμα στα αλβανικά βουνά. Σας σώσανε οι Γερμανοί, αλλιώς θα σας είχαμε πετάξει στη θάλασσα. Κι έρχεστε εδώ τώρα να μας απειλήσετε;

Είπε και άλλα στους αποσβολωμένους Ιταλούς. Μετά πήρε την ποιμαντορική του ράβδο και αποχώρησε, χωρίς να τολμήσουν να τον πειράξουν. Η αίθουσα ανάσανε. Οι απειλές των Ιταλών δεν φαίνονταν πια τόσο τρομερές.

**Ο μητροπολίτης Κοζάνης Ιωακείμ επιθεωρεί
άγημα ανταρτών του ΕΛΑΣ.**